

Samrådsredogörelse

Spänningshöjning och ombyggnation av kraftledningar Hagby-Ensta-Arninge samt ledningar in till station Hagby, i Upplands Väsby och Täby kommuner, Stockholms län

Projektorganisation:

Vattenfall Eldistribution AB
www.vattenfalleldistribution.se

Telefonväxel: 08-739 50 00

Org.nr: 556417-0800

Projektledare förstudie: [REDACTED]

Tillstånd och rättigheter: [REDACTED]

Samrådsredogörelse

Sweco Sverige AB
Box 340 44
100 26 Stockholm

www.sweco.com

Uppdragsledare: [REDACTED]

Samrådsredogörelse: [REDACTED]

Granskning: [REDACTED]

INNEHÅLL

1	INLEDNING	4
1.1	Genomförda samrådsaktiviteter	4
1.2	Samrådets genomförande	5
2	Samråd September 2019	6
2.1	Myndigheter	6
2.1.1	Länsstyrelse och kommuner	6
2.1.2	Övriga myndigheter	10
2.2	Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare	14
2.3	Enskilda särskilt berörda	22
2.4	Allmänhet	26
3	Samråd Mars 2020	27
3.1	Myndigheter	27
3.1.1	Länsstyrelse och kommuner	27
3.1.2	Övriga myndigheter	30
3.2	Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare	32
3.3	Enskilda särskilt berörda	35
3.4	Allmänhet	39

BILAGOR:

Bilaga 1. Samrådshandlingar september 2019

Bilaga 1a. Samrådsbrev

Bilaga 1b. Samrådsunderlag

Bilaga 2. Inkomna yttranden samråd september 2019

Bilaga 2a. Inkomna yttranden

Bilaga 2b. Sökandens bemötande av LRFs yttrande

Bilaga 3. Samrådshandlingar mars 2020

Bilaga 3a. Samrådsbrev

Bilaga 3b. Samrådsunderlag

Bilaga 4. Inkomna yttranden samråd mars 2020

Bilaga 5. Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan

2021-03-02

2021-100814-0001

1 INLEDNING

Vattenfall Eldistribution AB (Sökanden) avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för spänningshöjning, från 70 kV till 130 kV¹, och ombyggnation av två befintliga luftledningar mellan station Hagby och station Ensta, en befintlig luftledning mellan station Ensta samt ytterligare fyra luftledningar i området närmast station Hagby. Ledningarna berör Upplands Väsby och Täby kommuner, Stockholms län.

Inom ramen för tillståndsansökan ska samråd genomföras i enlighet med 6 kap. MB 23-25 §§ vilket framgår av bestämmelsen i 2 kap. 8 a§ Ellagen. Samrådet är en del av tillståndsprocessen och föregår upprättandet av den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som ska biläggas ansökningshandlingarna.

Föreliggande handling utgör en redogörelse för hur samråden har genomförts i aktuellt fall samt vilka samrådsparter som har kontaktats. Vidare sammanfattas de yttranden som inkommit under samrådsprocessen samt hur Sökanden beaktat dessa. Samtliga yttranden som inkommit biläggs även i sin helhet till aktuell skrivelse, se Bilaga 2 och 4.

1.1 Genomförda samrådsaktiviteter

I listan i tabell 1 redovisas de samrådsaktiviteter som genomförts inom ramen för föreliggande samrådsprocess.

Tabell 1. Genomförda samrådsaktiviteter i kronologisk ordning.

Datum	Aktivitet	Se bilaga
2019-09-02	Inbjudan till samråd skickades ut till Länsstyrelsen, berörda kommuner, enskilda som kunde antas bli särskilt berörda samt övriga statliga myndigheter och organisationer. Sista svarsdag för samrådssynpunkter var 2019-10-11.	Bilaga 1
2019-09-02	Samrådet annonseras på Vattenfall Eldistribution AB:s hemsida, www.vattenfalleldistribution.se/vart-arbete/samrad/ort/hagby/ . På hemsidan fanns även komplett samrådsunderlag.	
2019-09-06 - 2019-09-11	Annonsering av samrådet i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Mitti Täby, Mitti Upplands Väsby, Mitti Södra Roslagen, Åkersbergakanalen, Täby Direkt, Väsby Direkt samt Post- och Inrikes tidningar.	
2019-09-19	Samrådsmöte i form av Öppet hus på Karby gård i Täby, kl 16-19.	

¹ Vanligtvis benämns ledningar på de aktuella spänningsnivåerna 70 kV ledning eller 130 kV ledning. Ledningarnas driftspänning (nominell spänning) är egentligen något högre än dessa värden, 77 respektive 138 kV. Ledningarnas konstruktionsspänning, dvs den högsta spänningen för vilken anläggningen är konstruerad, är i dessa fall 84 kV respektive 145 kV. Planerade ledningar kommer i denna samrådsredogörelse att benämnas 130 kV ledningar.

2020-02-25	Kompletterande samråd avseende ytterligare alternativ vid Hagby och Ensta. Inbjudan till samråd skickades ut till Länsstyrelsen, berörda kommuner, enskilda som kunde antas bli särskilt berörda samt övriga statliga myndigheter, organisationer. Sista svarsdag för samråds-synpunkter var 2020-03-24.	Bilaga 3
2020-02-25	Det kompletterande samrådet annonserades på Vattenfall Eldistribution AB:s hemsida, www.vattenfalleldistribution.se/vart-arbete/samrad/ort/hagby/ . På hemsidan fanns även komplett samrådsunderlag.	
2020-02-29 – 2020-03-04	Annonsering av det kompletterande samrådet i Mitti Täby, Mitti Upplands Väsby, Mitti Södra Roslagen, Åkersbergakanalen, Täby Direkt samt Väsby Direkt.	
2020-07-06	Samrådsredogörelse skickades tillsammans med en förfrågan om projektet kunde antas medföra betydande miljöpåverkan till Länsstyrelsen i Stockholms län. Den 2020-08-10 delgavs Sökanden Länsstyrelsens beslut om att projektet inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan, se bilaga 5.	

2021-03-02

2021-100814-0001

1.2 Samrådets genomförande

Samråden hölls som undersökningssamråd men utformades som avgränsningssamråd för att även kunna uppfylla detta syfte². Syftet med samråden var att utreda om verksamheten kunde antas medföra betydande miljöpåverkan (BMP) samt att samråda om projektets lokalisering, omfattning och utformning samt de miljöeffekter som projektet kan antas medföra. Även innehåll och utformning av kommande miljökonsekvensbeskrivning omfattas av samråden.

² Undersökningssamråd genomförs för att undersöka om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra betydande miljöpåverkan (6 kap. 23§ Miljöbalken).

Undersökningssamrådet får genomföras så att det också uppfyller kraven på det avgränsningssamråd som ska göras inom ramen för en specifik miljöbedömning (6 kap. 24§ Miljöbalken).

2 SAMRÅD SEPTEMBER 2019

Berörda myndigheter, sektorintressenter, fastighetsägare och närboende inbjöds till skriftligt samråd i början av september 2019. Samrådsunderlaget och informationsbrevet återfinns i bilaga 1a respektive 1b. Sändlistan återfinns under respektive kapitel. Yttrandena i sin helhet kan ses i bilaga 2.

2.1 Myndigheter

Tidiga möten hölls med Upplands Väsby kommun den 26 mars 2019 och Täby kommun den 29 mars 2019. Syftet med mötena var att i ett tidigt skede inhämta information om det område där ledningarna planerades samt diskutera eventuella sträckningar för de planerade projektet.

Det formella samrådet med myndigheter inleddes med utskick av inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag till Länsstyrelsen i Stockholms län, Upplands Väsby och Täby kommuner samt övriga myndigheter som kunde antas beröras av verksamheten. Fullständigt samrådsunderlag återfinns i Bilaga 1b.

Samrådsunderlaget beskrev den planerade verksamheten och dess förutsedda miljöpåverkan samt redovisade förslag till innehåll och utformning av miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

2.1.1 Länsstyrelse och kommuner

2.1.1.1 Länsstyrelsen

Skriftligt yttrande från Länsstyrelsen inkom den 18 oktober 2019 och redovisas i sin helhet i Bilaga 2.

Tabell 2. Sammanfattning av inkomna synpunkter från Länsstyrelsen samt Sökandens bemötande.

Länsstyrelsens synpunkter	Kommentarer
<p>Ledningarna sträcker sig genom en "grön kil" med ekologiska samband. Sökanden behöver utreda påverkan på grönstrukturen. Sökanden behöver beskriva varför ledningen behövs i ett så känsligt område samt planerade kompensationsåtgärder. Länsstyrelsen anser att huvudalternativ delsträcka D-E är olämplig pga. påverkan på nyckelbiotop.</p> <p>Länsstyrelsen saknar analys för påverkan av riksintresse kulturmiljö. Det är ett känsligt landskap.</p> <p>Påverkan på Jordbruk ska tas i beaktande i MKB. Vid utbyte av gamla kreosotstolpar är det lämpligt att undersöka i fall dessa medfört förorening samt i fall riskreducerande åtgärd är nödvändig, om så bedöms ska Länsstyrelsen kontaktas. Sökanden behöver redovisa och beskriva påverkan på vattenmiljön. Påverkan bör beskrivas på respektive område.</p>	<p>I MKB:n beskrivs konsekvenser för bland annat natur- och kulturmiljö samt vattenmiljö mer detaljerat.</p> <p>I de fall där påverkan bedöms vara oundviklig kommer skadeförebyggande åtgärder och eventuella kompensationsåtgärder att vidtas. Vald sträckning på sträckan D-E berör inte längre den nyckelbiotop som Länsstyrelsen nämner i sitt yttrande.</p>

<p>Sökanden ska redovisa magnetfältsnivåer för närliggande bostäder.</p> <p>Vid kommande planering måste mycket stor hänsyn tas så att naturvärden påverkas i så liten utsträckning som möjligt. Påverkas värden ändå ska det tydligt framgå varför ledningen måste läggas inom ett sådant område samt vilka kompensationsåtgärder som kan utföras för att ersätta värden som går förlorade.</p> <p>Vid utbyte av kreosotimpregnerade stolpar är det lämpligt att undersöka om dessa gett upphov till någon förorenings-situation samt om någon typ av riskreducerande åtgärd är nödvändig. Vid påträffande av föroreningar ska tillsynsmyndigheten kontaktas.</p> <p>Sökanden behöver tydligare redovisa påverkan på vattenmiljö och ha ett separat avsnitt avseende detta. Till vattenmiljö räknas våtmarker, diken, sjöar och vattendrag.</p> <p>Roslagsbanan och väg 265 är av Trafikverket utpekade riksintressen.</p>	<p>Sökanden strävar efter att finna den bästa möjliga lokaliseringen och utförandet. Ett kompletterande samråd men nya sträckningar har genomförts i detta syfte, se avsnitt 3 nedan.</p> <p>Vad gäller utbyte av kreosotimpregnerade stolpar följer Sökanden myndighetskrav samt rättspraxis. Utbytet av stolpar beskrivs i MKB.</p> <p>Sökanden har en dialog med Trafikverket.</p>
---	---

2.1.1.2 Upplands Väsby kommun

Skriftligt yttrande från kommunen inkom den 14 november 2019 och redovisas i sin helhet i Bilaga 2.

Tabell 3. Sammanfattning av inkomna synpunkter från kommunen samt Sökandens bemötande.

Kommunens synpunkter	Kommentarer
<p>Kommunen framhåller att den del av projektet som berör Upplands Väsby kommun berör Rösjökilen, ett sammanhängande grönområde av regionalt intresse vilket bör framgå i kapitlet Friluftsliv och landskapsbild.</p> <p>Det finns flera viktiga spridningssamband i området kring Hagby vilket bör framgå i avsnittet Naturmiljö.</p> <p>Kommunen efterfrågar mer uppgifter om generell naturvårdshänsyn i samband med trädavverkning, exempelvis möjligheten att spara död ved och återskapa brynmiljöer.</p> <p>Vidare informerar kommunen att projektet berör pågående detaljplan för småskalig industri direkt norr om stationen.</p>	<p>Sökanden noterar informationen i yttrandet och har inkluderat detta i MKB.</p> <p>I vissa områden med höga naturvärden kan det bli aktuellt med skadeförebyggande åtgärder. Dessa beskrivs i MKB.</p> <p>Planerade ledningar berör inte de fastigheter som är aktuella för nämnd planerad detaljplan.</p>

Generellt ser kommunen positivt på åtgärder som syftar till att stärka kapaciteten i elnätet.

2.1.1.3 Täby kommun

Skriftligt yttrande från kommunen inkom den 24 oktober 2019 och redovisas i helhet i Bilaga 2.

Tabell 4. Sammanfattning av inkomna synpunkter från kommunen samt Sökandens bemötande.

Kommunens synpunkter	Kommentarer
<p>Två områden är extra känsliga. Gullsjöskogen samt området kring Hagby, söder om Vallentunasjön. Kommunen vill vara delaktig under projekteringen för att kunna påverka val av placering av stolpar.</p> <p><i>Gullsjöskogen</i> Skogen har flera rekreativvärden såsom ridvägar, motionsspår och Roslagsleden samt hyser höga naturvärden och besöks frekvent av Täbybor. Det är av största vikt att så mycket skog som möjligt bevaras. Vidare finns det flera nyckelbiotoper i skogen.</p> <p>Framtida kraftledningsgatan ska inte vara bredare än vad den är idag, det vill säga 45 meter bred.</p> <p>Sökanden bör samordna nya kraftledningsgator med Ellevio så att den totalt kraftledningsgatan inte blir mer än 45 meter. Viktigt att Ellevios ledning inte förhindrar att ny skog växer upp på denna sidan. Tack vare detta förhindras att kraftledningsgatorna blir >65 meter breda.</p> <p>Kommunen vill, där det är möjligt, vara med och besluta om på vilken sida kraftledningsgatan ska breddas. För att minska riskerna att de högsta naturvärdena går förlorade genom avverkning.</p> <p>Använd höga ledningsstolpar om det minskar avverkningsbehovet, det vill säga breddningen.</p> <p>Kommunen förespråkar ett eget alternativ på bifogad karta. Kommunen bör tillsammans med Sökanden få möjlighet att i fält, besluta om på vilken sida breddningen ska utföras.</p> <p><i>Hagby – Sydväst om Vallentunasjön</i> Landskapet sydväst om Vallentunasjön innehåller höga värden för landskapsbild, kulturmiljö, rekreation och</p>	<p>Sökanden noterar kommunens yttrande. Sökanden har genomfört flera fältbesök med kommunen och har utrett justeringar av de samrådda sträckningarna där det är tekniskt möjligt.</p> <p>Ett kompletterande samråd har genomförts, för nya sträckningsförslag vid Hagby samt Gullsjöskogen, där Täby kommuns synpunkter har tagits i beaktande. Se avsnitt 3 nedan.</p> <p>Ellevio kommer att kontaktas inför detaljprojektering av ledningarna.</p> <p>I MKB:n beskrivs den kumulativa påverkan som uppstår för de planerade ledningarna.</p>

naturmiljö. Området utgör riksintresse för kulturmiljövården och friluftsliv och ingår i Runriket, ett sammanhängande fornminnesområde, som utgör Täbys kanske viktigaste turistattraktion.

Området förbättras kontinuerligt till förmån för friluftslivet. Huvudalternativet medför kraftigt visuell störning för Vallentunasjön och Runriket.

Huvudalternativet riskerar även att fragmentera landskapet vid Skålhamravägen bestående av ekmiljöer. Detta skulle bryta viktiga spridningssamband för arter i landskapet.

Kommunen förordar det förkastade alternativet som sträcker sig över Hagbytippen. Detta med hänseende till de kulturmiljö-, rekreations-, natur- och landskapsbildsvården som skulle påverkas av huvudalternativet.

Kommunen önskar att Sökanden i samband med projektering utreder och redovisar påverkan på landskapsbild samt rekreations- och kulturvården. Vidare önskar kommunen att tekniska lösningar tillämpas i syfte att minimera störningen i det historiska landskapet.

Slutligen önskar kommunen att en samredovisning med befintliga ledningar i området för att få en bild över samman- tagen påverkan.

2.1.2 Övriga myndigheter

Myndigheter som inbjudits till samråd samt inkomna synpunkter framgår i Tabell 5 nedan.

Tabell 5. Förteckning över myndigheter som inbjudits till samråd.

Länsstyrelsen i Stockholms län	Upplands Väsby kommun
Täby kommun	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Trafikverket	Naturvårdsverket
Luffartsverket	Sveriges geologiska undersökning
Försvarsmakten HKV	Svenska kraftnät
Skogsstyrelsen	Riksantikvarieämbetet

Tabell 6. Sammanfattning av inkomna synpunkter från myndigheter samt Sökandens bemötande.

Myndighet	Synpunkter	Kommentarer
Luffartsverket (LFV) (inkom 2019-09-11)	<p>I remissvaret har LFV inte analyserat konsekvenser för flygvägar till och från flygplatser samt om CNS-utrustning ägd av flygplats kan riskera att bli påverkad. Kontakta alltid berörda flygplatser.</p> <p>LFV meddelar att de, i egenskap av sakägare för CNS-utrustning, inte har något att erinra. Dock vill LFV att ledningar som skall spänningshöjas inspekteras med avseende på spruckna och trasiga isolatorer då ledningarna går nära skyddsområdet för en av LFV:s CNS-utrustningar och spruckna eller trasiga isolatorer kan ge gnistgap som förorsakar elektromagnetisk störning på LFVs utrustning.</p>	<p>Sökanden noterar yttrandet och kommer i samband med spänningshöjningen att genomföra inspektioner av de befintliga ledningsdelarna som behålls.</p> <p>Berörda flygplatser bjöds in till samrådet. Se Swedavias svar nedan.</p>
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) (2019-09-12)	MSB inget att erinra med tanke på den låga höjden på kraftledningsstolparna.	-

<p>Sveriges geologiska undersökning (inkom 2019-10-11)</p>	<p>SGU avstår från att svara i ärendet. Hänvisar till checklista för planering av infrastrukturprojekt.</p>	<p>Sökanden noterar yttrandet.</p>
<p>Trafikförvaltningen Region Stockholm (inkom 2019-10-11)</p>	<p>Trafikförvaltningen uppmanar om att inkomma med "Blankett för anmälan av aktiviteter som påverkar kollektivtrafiken" för att påbörja hantering av frågan om korsning med Roslagsbanan samt framtagande av ledningskorsningsavtal.</p> <p>Avtal, som reglerar genomförande och bibehållande av ledningen inom järnvägsområdet, ska tecknas med Trafikförvaltningen.</p> <p>Innan koncession beslutas skall samordning ha skett med Trafikförvaltningens utsedda produktions-samordnare och överenskommelser träffats gällande omhändertagande av risker, fastställande av kontroller och kravställning samt begränsningar.</p> <p>Samtliga kostnader som uppstår för trafikförvaltningen på grund av intrånget ska bäras av Sökanden.</p> <p>SL:s föreskrifter ska följas.</p>	<p>Sökanden kommer att inkomma med aktuell blankett och avtal kommer att tecknas med Trafikförvaltningen.</p> <p>Trafikförvaltningen kommer att kontaktas i samband med detaljprojekteringen av ledningen.</p> <p>SL:s föreskrifter kommer följas i största möjliga mån. Sökanden kommer att kontakta SL i samband med detaljprojekteringen för att säkerställa att så sker.</p>
<p>Svenska kraftnät (inkom 2019-10-11)</p>	<p>Svenska kraftnät informerar om att Sökandens aktuella alternativ innefattar korsning med Svenska kraftnäts 400 kV-ledning mellan Hagby och Fjäturen samt de två sambyggda 220 kV-ledningarna mellan Hagby och Järva.</p> <p>Dessa ledningar har ledningsrätt och är av betydelse för rikets elförsörjning,</p>	<p>Sökanden noterar yttrandet.</p> <p>Sökanden kommer att följa kraven samt kontakta Svenska kraftnät inför detaljprojekteringen.</p>

	<p>åtgärder och/eller verksamhet som på något sätt inskränker Svenska kraftnätets verksamhet får inte vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätten.</p> <p>Vid alla typer av markarbete inom en kraftledningsgata ska Svenska kraftnät rådfrågas om direktiv innan arbetet påbörjas.</p> <p>Svenska kraftnät delger generella krav vid förläggning av friledning parallellt samt korsning med Svenska kraftnätets ledningar.</p> <p>Så länge rekommendationer beaktas och planering och projektering sker i samarbete med Svenska kraftnät, har de inga invändningar mot aktuell ledning.</p>	
<p>Trafikverket (inkom 2019-10-07)</p>	<p>Trafikverket informerar att gällande delsträckans närhet till väg 951 norr måste Sökanden ta hänsyn till placering av stolpar och dess utformning så att det inte medför någon olägenhet för vägen med avseende på trafiksäkerhet.</p> <p>Gällande korsningspunkten med väg 265 (Norrortsleden) ligger den på en sträcka där det idag är begränsad framkomlighet. Trafikverket har utbyggnadsplaner och har påbörjat en åtgärdsvalsstudie där det kan bli föremål för kapacitetshöjande åtgärder. Utifrån denna aspekt bör Sökanden ta hänsyn till att luftledningarnas placering i förhållande till vägen inte försvårar en framtida utbyggnad.</p> <p>Underlag för delsträcka 5 (E-F) mellan Gullsjö och Arninge behöver kompletteras med uppgifter gällande tänkt metod för schaktning vid förläggning av markkabel och geoteknisk</p>	<p>Avseende närhet till väg 951 korsar sökt ledningssträckning endast denna väg.</p> <p>Gällande väg 265 finns det idag inte några planer att ta del av. Det är därför svårt att planera ledningssträckningen till Trafikverkets planer.</p> <p>Trafikverket kommer att kontaktas inför detaljprojekteringen av ledningarna. Beroende på hur långt Trafikverket har kommit i sina planer vid denna tidpunkt kan ledningarna</p>

	inverkan på väg 264 som åtgärden medför.	så långt möjligt anpassas till planerna. Väg 264 planeras att korsas med luftledning. Markkabel är ej längre aktuellt vid denna passage.
Försvarmakten (inkom 2019-10-21 & 2019-11-04)	Försvarmakten har inget att erinra i rubricerat ärende. Efter mailkontakt med Försvarmakten framkom att sträckningarna ligger inom påverkansområdet för väderradarn i Håtuna, vilket är ett typ av område med särskilt behov av hinderfrihet. Ingen skarp gräns för hur höga stolparna får vara tillämpas men om sträckningar och höjder ändras ska samråd angående detta ske med Försvarmakten.	Sökanden noterar yttrandet.
Skogsstyrelsen (Inkom 2019-10-25)	Skogsstyrelsen har inget att erinra.	-

2.2 Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare

Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare som inbjudits till samråd framgår i Tabell 7 nedan.

Sammanfattning och bemötande av Lantbrukarnas Riksförbunds (LRF) skrivelse redovisas separat i bilaga 2b.

Tabell 7. Förteckning över organisationer som inbjudits till samråd

Jägarnas Riksförbund	Jägarnas Riksförbund Stockholm
Friluftsförbundet Region Mälardalen	Friluftsförbundet lokalavdelning Södra Roslagen & Österåker
Bird Life Sverige	Stockholms ornitologiska förening
Stockholms Orienteringsförbund	Täby Orienteringsklubb
Väsby Orienteringsklubb	Skanova
Ellevio AB	E.ON Energidistribution AB
Arlanda flygplats	Bromma flygplats
Västerås flygplats	Eskilstuna flygplats
Stockholm Skavsta Airport	Scouterna
Lantbrukarnas Riksförbund	Lantbrukarnas Riksförbund Mälardalen
Täby Hembygdsförening	Naturskyddsföreningen Täby
Naturskyddsföreningen Stockholm	Svenska jägareförbundet

Tabell 8. Sammanfattning av inkomna synpunkter från organisationer, föreningar och verksamhetsutövare samt Sökandens bemötande.

Organisation/ Förening/ Verksamhetsutövare	Synpunkter	Kommentarer
Swedavia Arlanda (inkom 2019-09-25)	Swedavia Arlanda har inget att erinra mot rubricerade kraftledningsprojekt. De ser positivt på förstärkning av det regionala ledningsnätet.	-
Täby Orienteringsklubb (inkom 2019-09-29)	Täby Orienteringsklubb meddelar att verksamheten inte påverkas nämnvärt. Om de ska föredra något alternativ så är det huvudalternativet.	Sökanden noterar yttrandet.
Täby Föreningsråd (inkom 2019-09-30)	Täby Föreningsråd framför starkt att nödvändig utbyggnad av kraftnäten inom Täby bör och skall ske i	Sökanden noterar yttrandet. Spänningshöjningen av de aktuella

	<p>befintliga ledningsgator och mycket undantagsvis i nya sträckningar.</p> <p>Föreningen kräver att den föreslagna dragningen av en ny kraftledning och gata från ställverket Hagby/Thorslunda via norra delen av gamla Hagby deponin över Vallentunasjöns utlopp vid Strömmen och Litsby gård till den befintliga öst väst gående kraftledningen (kommentar: norr om Hagby ÅVC) helt utgår eller grävs ner.</p> <p>Föreningen vill fortsatt ha möjlighet att lämna synpunkter på processen framåt.</p>	<p>ledningarna kan inte ske genom att uppföra de nya ledningarna i befintlig ledningsgata då de befintliga ledningarna inte kan tas ur drift under en längre tid. Utnyttjande av befintlig ledningsgata är endast aktuellt vid en kort passage vid Litsby. I övrigt planeras ledningarna till stor del att uppföras parallellt med befintliga ledningar. Ett kompletterande samråd har genomförts där nya sträckningar presenterades vilka följer befintlig infrastruktur i högre grad än tidigare samradda alternativ. Föreningen inbjöds till i det samrådet. Sträckningen norr om Hagby ÅVC har förkastats och Sökanden söker koncession för en sträckning över den norra delen av Hagby ÅVC.</p>
<p>Naturskydds-föreningen Täby (TNF) (inkom 2019-10-04)</p>	<p>TNF anser att man bör behålla så mycket som möjligt av de befintliga kraftledningsgatorna för att skona naturmiljö och jordbruk.</p> <p>TNF förordar att metallstolpar av typen "julgran" används, vilket ger betydligt mindre markgrepp.</p> <p>Vidare anser TNF att åtgärderna bör genomföras under lämplig årstid för att minimera markskador.</p> <p>TNF anser att de aktörerna med kraftledningar bör samarbeta mer</p>	<p>Spänningshöjningen av de aktuella ledningarna kan inte ske genom att uppföra de nya ledningarna i befintlig ledningsgata då de befintliga ledningarna inte kan tas ur drift under en längre tid. Utnyttjande av befintlig ledningsgata är endast aktuellt vid en kort passage vid Litsby. I övrigt planeras ledningarna till stor del att uppföras parallellt med befintliga ledningar för att minimera markintränet.</p>

	<p>för att minimera påverkan på naturmiljö.</p> <p>TNF förordar att det förkastade alternativet (rosa-lila) från punkt A, över Hagby ÅVC, behålls men att man fortsätter med ledningen ner till väg 265. Efter det att ledningen passerat ÅVC följer man åter det röda alternativet. Det bör då vara möjligt att passera deponin utan större ingrepp i anläggningen, trots SÖRAB's planer på att expandera sin verksamhet.</p> <p>TNF avråder bestämt huvudalternativet (röd) och hänvisar till fara för att deponin kan skadas och att det kan förekomma ras. Samt att det alternativet kommer att gå genom känslig ekskog som har bedömts ha högt naturvärde.</p> <p>TNF anser att kraftledningsgatan blir för bred vissa sträckor där flera ledningar samordnas.</p>	<p>De aktuella ledningarna planeras att till största del uppföras i gemensamma stål stolpar av julgranstyp.</p> <p>I MKB:n redovisas skadeförebyggande åtgärder för att minimera markskador.</p> <p>Sökanden har genomfört ett kompletterande samråd där nya sträckningar över Hagby ÅVC presenterades, se avsnitt 3 nedan. Sträckningen norr om Hagby ÅVC (tidigare huvudalternativet) har förkastats och Sökanden söker koncession för en sträckning över den norra delen av Hagby ÅVC.</p> <p>Att gå ner längs med väg 265 har studerats som ett alternativ men har förkastats i tidigt skede på grund av konflikt med befintlig infrastruktur och platsbrist.</p>
<p>Käppalaförbundet (inkom 2019-10-08)</p>	<p>Käppalaförbundet konstaterar att kraftledningen passerar deras underjordiska tunnel. Vid arbeten i nära anslutning och på tunneln gäller försiktighetsmått vilket framgår med detaljerat i bilagan som bifogats.</p>	<p>Käppalaförbundet kommer att kontaktas inför detaljprojekteringen.</p>
<p>Söderhalls renhållningsverk AB (inkom 2019-10-08)</p>	<p>SÖRAB informerar om att de befintliga ledningarna som idag korsar verksamhetsområdet står mycket lågt och utgör en betydande arbetsmiljörisk. I övrigt har SÖRAB inget att erinra i ärendet. De ser mycket positivt på</p>	<p>Sökanden noterar yttrandet.</p> <p>Sökanden har genomfört ett kompletterande samråd där nya sträckningar presenterats. Där utgjorde en av sträckningarna en</p>

	<p> samtliga alternativ då det förbättrar deras situation då ledningen i nuvarande format går genom deras anläggning.</p>	<p> passage över Hagby ÅVC, se avsnitt 3 nedan.</p>
<p>Telia Elskyddsärenden (inkom 2019-10-08)</p>	<p> Telia har inga speciella synpunkter i aktuella samrådet.</p> <p> Telia önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Denna ståndpunkt skall noteras i planhandlingarna. Tvingas Telia vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Telia att den part som initierar åtgärden även bekostar den.</p>	<p> Sökanden noterar yttrandet och kommer att stå för de kostnader som uppkommer för åtgärder i Telias befintliga anläggningar till följd av projektet.</p>
<p>E.ON Energidistribution AB (E.ON) (inkom 2019-10-09)</p>	<p> E.ON påvisar angelägenhet att få till den planerade spänningshöjningen. E.ON har planer att stärka nätet vidare från Täljö som är beroende av Sökandens spänningshöjning.</p> <p> De hänvisar även till sin nätkoncession med anläggningsnummer 2252 AF samt deras områdeskoncession med anläggningsnummer 7413 T där båda berörs. Vidare informeras att kostnader som uppkommer till följd av åtgärderna ska bäras av Vattenfall Eldistribution.</p> <p> De uttrycker att det är av vikt för Sökanden att i tidigt skede kontakta E.ON för att tillsammans utreda vilka åtgärder som är nödvändiga att vidta.</p>	<p> Samordning med E.ON pågår och kommer att fortsätta under detaljprojekteringen.</p>

<p>Täby hembygdsförening (inkom 2019-10-10)</p>	<p>Täby hembygdsförening anger flera kulturhistoriska lämningar kopplade till första världskriget och bedömer att dessa kan påverkas negativt vid oaktsamhet vid rivningsarbetet eller ovarsam avverkning och fordonshantering</p> <p>De påpekar vidare att kraftledningarna går över mark med riksintressen och stort kulturvärde samt att det krävs kompletterande fornminnesinventering före planering av arbetsområdet så skador ej uppstår.</p> <p>De förordar att alternativ dragning vid Litsby/Vallentunasjön måste uteslutas då allvarlig påverkan för djurliv och fågelliv skulle uppstå.</p> <p>Finns två runristningar (L2015:9357 och L2015:9358) som är belägna intill Skålhamravägen. Dessa fornlämningar är inte medtagna i tabell 3 eller bilaga 1.</p> <p>Norr om Hagby gård ser huvudalternativets ledningsdragning ut att beröra ett område med många fornlämningar, bland annat stensträngar, hålvägar och andra väglämningar.</p> <p>De menar på att en arkeologisk undersökning krävs på hela sträckan.</p> <p>Föreningen vill ha återkoppling på sina synpunkter och förutsätter att Sökanden erhåller erforderliga tillstånd från myndigheter.</p>	<p>Sökanden noterar yttrandet och informationen om kulturhistoriska lämningar. En arkeologisk utredning har genomförts för de planerade ledningarna.</p> <p>Ledningarnas konsekvenser för kulturmiljön i området beskrivs i MKB:n.</p> <p>Alternativet vid Litsby/Vallentunasjön har förkastats då det visat sig möjligt att spänningshöja ledningarna i befintlig sträckning vid Litsby.</p> <p>De nämnda runristningarna berörs ej av den sträckning som Sökanden söker koncession för.</p>
--	---	---

<p>Botaniska Sällskapet i Stockholm (inkom 2019-10-11)</p>	<p>Botaniska sällskapet i Stockholm förordar att den högre typen av ledningsstolpar används då det innebär att befintlig ledningsgatan inte behöver breddas lika mycket som de lägre stolparna hade.</p> <p>Sökandens huvudalternativ berör tre nyckelbiotoper och två områden klassade som naturvärden. Utvidgning av ledningsgator kommer innebära att avverkning sker inom alla tre nyckelbiotoper och, beroende på vilken sida av lednings som väljs, i naturvärdesområde.</p> <p>Kring sträckning Arninge-Löttinge anser de att Sökanden ska vidta försiktighetsåtgärder för att minimera intrånget i nyckelbiotopen så mycket som möjligt. Sökanden bör också ersätta de naturvärden som går förlorade genom att vidta kompensationsåtgärder i närliggande skog eller motsvarande biotop. De förordar det lila förkastade sträckningen i skogen kring Gullsjön eftersom sträckningen innebär att ingen ny ledningsgata tas upp genom nyckelbiotop NB1. Vid huvudalternativet skulle stor del av nyckelbiotop NB1 tas i anspråk genom breddningen av ny gata.</p> <p>I andra hand förordas blå sträckning.</p> <p>Generellt behöver stor hänsyn tas till nyckelbiotoperna under byggskedet. Sökanden ska avverka så lite som möjligt i nyckelbiotoperna och de utpekade naturvärdesområdena.</p>	<p>De aktuella ledningarna planeras att till största del uppföras i gemensamma stålstolpar av julgranstyp.</p> <p>Sökanden strävar efter att minimera påverkan på naturvärden så som nyckelbiotoper.</p> <p>Sökanden har genomfört ett kompletterande samråd där nya sträckningar, som påverkar de nämnda värdefulla miljöerna mindre, presenterats. Se avsnitt 3 nedan. Vald sträckning vid Arninge-Löttinge berör inte längre den nyckelbiotop som föreningen nämner i sitt yttrande.</p> <p>Sökanden redogör för skadeförebyggande åtgärder samt konsekvenser för naturmiljön i MKB:n.</p>
---	---	---

	<p>Botaniska sällskapet i Stockholm ser positivt på att Sökanden planerar att låta skog växa tillbaka i de delar av ledningsgatorna som inte används.</p> <p>Kring sträckningen Karby finns den rödlistade arten grön aspvedbock. Rekommendationer om att gamla aspar med grov bark och håligheter spara vid en utvidgning då de utgör en livsmiljö för många olika arter.</p> <p>Kring Hagbyområdet förordas den lila förkastade sträckningen från punkt B till A över Hagbytippen. De menar på att det alternativet inte tar någon ny ledningsgata i anspråk utan det sker på en koncentrerad plats för samtliga ledningsgator.</p> <p>Sammanfattningsvis ser de positivt på att befintliga kraftledningsgator används och att ny skog tillåts växa in på de delar som inte längre används. Samt att de anser att stor hänsyn behöver tas till platsernas naturvärden för att minimera intrång och avhjälpa skador.</p>	<p>Sökanden noterar informationen om aspvedbocken.</p> <p>Sökanden har genomfört ett kompletterande samråd där nya sträckningar över Hagby ÅVC presenterades, se avsnitt 3 nedan. Sträckningen norr om Hagby ÅVC (tidigare huvudalternativet) har förkastats och Sökanden söker koncession för en sträckning över den norra delen av Hagby ÅVC.</p>
<p>Friluftsförbundet Södra Roslagen (inkom 2019-10-11)</p>	<p>Föreningen meddelar att de bedriver verksamhet i Hagbyområdet, Vallentunasjön, Runriket i Täby kyrkby, Stolpaskogen, Ullnaområdet, Skavlöten och skogen runt Arninge.</p> <p>De vill inte att nuvarande kraftledningsgator breddas, då flera viktiga naturvärden finns där.</p> <p>De står även bakom Täby Kommuns och Täby SNF:s synpunkter.</p>	<p>Spänningshöjningen av de aktuella ledningarna kan inte ske genom att uppföra de nya ledningarna i befintlig ledningsgata då de befintliga ledningarna inte kan tas ur drift under en längre tid. Utnyttjande av befintlig ledningsgata är endast aktuellt vid en kort passage vid Litsby. I övrigt planeras ledningarna till stor del att uppföras parallellt med</p>

		<p>befintliga ledningar för att minimera markintränet.</p> <p>I aktuellt projekt har sökanden ingen erinran mot att de ledningsgator som ersätts med nya att tillåtas växa igen. Det är dock fastighetsägarna som har rådighet över den mark som frigörs när befintliga ledningar raseras.</p> <p>Sökanden har genomfört ett kompletterande samråd där nya alternativa ledningssträckningar, som tagits fram i samarbete med bl.a. Täby kommun, presenterats. Se avsnitt 3 nedan.</p>
<p>Ellevio AB (inkom 2019-10-14)</p>	<p>Ellevio förordar i första hand det eller de alternativ som efter samråd bedöms kunna ge en så tidig utbyggnad som möjligt.</p> <p>Ellevio ser att det är ytterst viktigt att Ellevios egna utbyggnadsplaner samordnas med Sökandens planerade spänningshöjningar och de åtgärder som följer därav.</p> <p>Ellevio vill delta i kommande samråd inför och efter erhållen koncession för att ge synpunkter på arbeten nära fördelningsstationerna och lokalnätets anläggningar.</p>	<p>Sökanden noterar yttrandet och bjöd in Ellevio till det kompletterande samrådet.</p> <p>Sökanden kommer att kontakta Ellevio inför detaljprojekteringen.</p>

<p>Styrelsen i Löttingelunds Tomtägarförening, Löttingelunds VA-förening & Löttingelunds Vägförening (inkom 2019-10-25)</p>	<p>Styrelsen Löttingelund förordar markkabel som det bästa alternativet till sträckningen.</p> <p>I andra hand förordar de luftledning enligt förkastat alternativ i den ena delsträckan som går i öst-västlig riktning på åkern utanför Löttingelund samt den andra delsträckan som inte nyttjar befintlig sträckning och går i syd-nordlig riktning från Gribbylvund förbi Löttingelund. Detta då ledningen kommer längre från bebyggelse.</p> <p>De ser inte något annat än att de befintliga alternativen har rent ekonomiska motiv.</p>	<p>Sökanden har gjort bedömningen att markförlagda ledningar medför större konsekvenser jämfört med att bygga nya luftledningar parallellt med befintliga ledningar. Markförläggning är också ett mindre lämpligt alternativ ur tekniskt och driftsäkerhetsperspektiv.</p> <p>Sökanden har valt att söka koncession för sträckningen strax norr om Löttingelund samt ett lösningsalternativ vid station Ensta från det kompletterande samrådet. Detta är inte de sträckningar som föreningen förordar. De aktuella sträckningarna är de som bedöms medföra minst sammanvägd miljöpåverkan. Sökanden vill betona att sträckningarna placeras längre ifrån Löttingelund jämfört med befintliga ledningar.</p> <p>Magnetfältsberäkningar presenteras i MKB:n.</p>
<p>Norrvatten (2019-11-14)</p>	<p>Norrvatten vill bli kontaktade inför detaljprojekteringen för att säkerställa att inga av deras anläggningar påverkas negativt av planerat projekt.</p>	<p>Sökanden noterar yttrandet och kommer kontakta Norrvatten inför detaljprojekteringen av ledningarna.</p>

2.3 Enskilda särskilt berörda

Inbjudan till skriftligt samråd skickades per brev 2 september 2019 till samtliga lagfarna och taxerade fastighetsägare samt delägare av samfälligheter inom 100 meter från de aktuella

ledningssträckningarna. Utöver ägare inom 100 meter så togs även fastighetsägare som kunde anses bli berörda med i samrådet.

Samrådsbrevet återfinns i Bilaga 1a. I brevet fanns information om möjligheten att beställa fullständigt samrådsunderlag per post eller e-post samt möjligheten att ladda ner detta dokument på Vattenfall Eldistributions hemsida. I samrådsutskicket uppmanades fastighetsägare och övriga berörda att informera om eventuella arrendatorer och nyttjanderättshavare som kunde komma att beröras av de nya ledningarna.

Tabell 9. Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Sökandens bemötande.

Nr i Bilaga 2a	Synpunkter	Kommentarer
1.	Fastighetsägare önskar att kraftledningen grävs ner eller flyttas en bit ifrån husen.	Sökanden har gjort bedömningen att markförlagd ledning medför större konsekvenser jämfört med att bygga ny luftledning parallellt med befintlig ledning. Påverkan på boendemiljön redovisas i MKB:n. Markförläggning är också ett mindre lämpligt alternativ ur tekniskt och driftsäkerhetsperspektiv.
2.	Fastighetsägare önskar att kablarna ska dras bakom fastighet [REDACTED]	Sökanden noterar yttrandet. Passagen vid Litsby är trång och möjligheten att anpassa sträckningen är begränsad.
3.	Fastighetsägare kräver att ledningsnätet skall placeras på ett avstånd från fastigheten som medför minimal exponering för magnetfält. De påpekar även försiktighetsprincipen gällande magnetfält. Fastighetsägare förbehåller sig rätten att genom stämning/rättslig prövning kräva skadestånd/flytt av ledningsdragning när och om ny forskning påvisar att magnetfält påverkar människans hälsa på ett negativare sätt än vad nuvarande forskning gör gällande.	Sökanden noterar yttrandet och följer miljöbalkens försiktighetsprincip. Magnetfältberäkningar presenteras i MKB:n.

<p>4.</p>	<p>Fastighetsägare menar på att huvudalternativet ger stora problem för naturen, folk som rör sig i området och fåglarna. Det sekundära alternativt skulle erinra än större påverkan på ekskogen och bli ett ännu större intrång i naturmiljön. Förespråkar att man bör utnyttja befintliga kraftledningsgator i området kring Hagby.</p> <p>Vidare förespråkar fastighetsägare att hänsyn bör tas vid båda alternativen. Påpekar även att det sekundära alternativet ligger inom utvidgade strandskyddsområdet.</p>	<p>Sökanden har genomfört ett kompletterande samråd med nya sträckningar som bedöms medföra en mindre påverkan på naturmiljön. Se avsnitt 3 nedan.</p> <p>Sträckningen norr om Hagby ÅVC (tidigare huvudalternativet) har förkastats och Sökanden söker koncession för en sträckning över den norra delen av Hagby ÅVC.</p>
<p>5.</p>	<p>Fastighetsägare framför önskan om portalstolpar i trä (i värsta fall komposit) för sträckan Ensta-Arninge.</p>	<p>Ledningen mellan Ensta och Arninge planeras utföras i portalstolpar av trä eller komposit. Ledningarna vid Hagby samt mellan Hagby och Ensta planeras utföras i enbenta stålstolpar.</p>
<p>6.</p>	<p>Fastighetsägare önskar att få besked snarast vad gäller att det "blå" förslaget (kommentar: vid Litsby/Vallentunasjön) inte är aktuellt med hänsyn till försiktighetsprincipen. Pekar även på att den förslagna dragningen inkräktar på det utökade strandskyddet kring Vallentunasjön.</p> <p>I första hand önskar fastighetsägaren att man ser över det förkastade alternativet "lila". Förslaget A-B som följer befintlig gata. Även se över hur Hagby ÅVA avser utöka sin verksamhet och etablera dragningen i utkanten av verksamhetsområdet för att minimera riskerna för verksamheten och dess anställda.</p>	<p>Sökanden noterar yttrandet. Ett kompletterande samråd med nya sträckningar har genomförts, se avsnitt 3 nedan.</p> <p>Sträckningen norr om Hagby ÅVC (tidigare huvudalternativet) har förkastats och Sökanden söker koncession för en sträckning över den norra delen av Hagby ÅVC.</p> <p>Alternativet vid Litsby/Vallentunasjön har förkastats då det visat sig möjligt att spänningshöja ledningarna i befintlig sträckning vid Litsby.</p>

	<p>I andra hand önskas om huvudalternativet anläggs, viker av med ledningen före Fortet Froden och hållristningarna i en brantare nord-sydlig linje ner mot befintlig ledning vid Norrortsleden. Hänvisar till försiktighetsprincipen samt mindre påverkan på natur- och kulturvärden.</p> <p>Vidare önskas att lägre stolpar väljs i den utsträckning det går för att minimera risken för rovfåglar och dylikt.</p>	
7.	<p>Fastighetsägare vid Löttingelund motsätter sig den planerade sträckningen av kraftledningen utanför sin fastighet och hänvisar till försiktighetsprincipen. Förespråkar flytt längre ut på åkern alternativt grävas ner.</p>	<p>Sökanden har gjort bedömningen att markförlagda ledningar medför större konsekvenser jämfört med att bygga nya luftledningar parallellt med befintliga ledningar. Markförläggning är också ett mindre lämpligt alternativ ur tekniskt och driftsäkerhetsperspektiv.</p> <p>Sökanden har valt att söka koncession för sträckningen strax norr om Löttingelund. Sträckningen bedöms medföra minst sammanvägd miljöpåverkan. Sökanden vill betona att sträckningen norr om Löttingelund hamnar längre ifrån Löttingelund jämfört med hur befintliga ledningar går i dagsläget.</p>
8.	<p>Yttrande understött av fastighetsägare till 22 st fastigheter i Löttinge. Hushållen återfinns 40-100 meter från befintlig ledning som ska spänningshöjas och byggas om (delsträcka E-F, Gullsjön-Arninge). Vad gäller magnetfält anser</p>	<p>Sökanden har gjort bedömningen att markförlagda ledningar medför större konsekvenser jämfört med att bygga nya luftledningar parallellt med befintliga ledningar.</p>

markägarna inte att Sökanden använder sig av försiktighetsprincipen då ledningen kan medföra högre magnetfält än vad som är vanligt. Markägarna menar att detta inte är förenligt med myndigheters rekommendationer där det rekommenderas att nya kraftledningar ska placeras så att exponering för magnetfält begränsas.

Markägarna förordar att kraftledningen markförläggs där den passerar Löttingelund. Detta skulle även gynna det visuella intrycket och landskapsbilden.

Markförläggning är också ett mindre lämpligt alternativ ur tekniskt och driftsäkerhetsperspektiv.

Sökanden har valt att söka koncession för sträckningen strax norr om Löttingelund. Sträckningen bedöms medföra minst sammanvägd miljöpåverkan. Sökanden vill betona att sträckningen norr om Löttingelund hamnar längre ifrån Löttingelund jämfört med hur befintliga ledningar går i dagsläget.

Magnetfältberäkningar presenteras i MKB:n.

2.4 Allmänhet

Allmänheten har inbjudits till samråd via annons i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Mitti Täby, Mitti Upplands Väsby, Mitti Södra Roslagen, Åkersbergakanalen, Täby Direkt, Väsby Direkt samt Post- och Inrikes tidningar. Information om ärendet inklusive samrådsunderlag har även funnits tillgängligt på Sökandens hemsida.

Inga yttranden från allmänheten har inkommit.

3 SAMRÅD MARS 2020

I samrådet under hösten 2019 inkom synpunkter från bland annat Täby kommun på de samrådda sträckningarna med önskemål om att utreda ytterligare sträckningar, se ovan under avsnitt 0. Bakgrunden var de planerade ledningarnas förmodade påverkan på natur, kulturmiljö och landskapsbild. Detta föranledde utredning av ytterligare alternativ för ledningarna sträckan Hagby-Ensta. Ett kompletterande samråd inleddes i februari 2020. Samrådet skickades till samma intressenter som i tidigare samråd samt de som kunde tänkas beröras av de nya sträckningarna. Inkomna synpunkter med Sökandens bemötande redovisas nedan. Samrådsunderlaget och samrådsbrevet återfinns i bilaga 3b respektive 3a. Yttrandena i sin helhet kan ses i bilaga 4.

3.1 Myndigheter

Inbjudan till skriftligt samråd, inklusive samrådsunderlag, skickades till Länsstyrelsen i Stockholms län, Upplands Väsby och Täby kommuner samt övriga myndigheter som kunde antas beröras av verksamheten. Fullständigt samrådsunderlag återfinns i bilaga 3b.

3.1.1 Länsstyrelse och kommuner

3.1.1.1 Länsstyrelsen

Skriftligt yttrande från Länsstyrelsen inkom den 7 april 2020 och redovisas i helhet i bilaga 4.

Tabell 10. Sammanfattning av inkomna synpunkter från Länsstyrelsen samt Sökandens bemötande.

Länsstyrelsens synpunkter	Kommentarer
<p>Utöver det som Sweco tagit upp i samrådsunderlaget anser Länsstyrelsen att även följande behöver beaktas:</p> <p><u>Riksintresse för kommunikationer, Roslagsbanan.</u> Trafikförvaltningen har angivit vad Vattenfall behöver ta hänsyn till för Roslagsbanan. Detta kan behöva beaktas för att tillgodose riksintresset i kommande planering.</p> <p><u>Vattenområden</u> Flera vattenområden kan påverkas. Vattenfall behöver tydligt redovisa påverkan på vattenmiljöer respektive vattenområden inklusive sumpskogar. En bedömning om hur berörda markavvattningsföretag påverkas av planerade arbeten och hur påverkan hanteras bör finnas med i kommande MKB.</p> <p>Arbeten i vattenområden enligt 11 kap. 2 § miljöbalken är vattenverksamhet enligt 11 kap. 3 § miljöbalken och behöver prövas enligt 11 kap. 9 § miljöbalken såvida bolaget inte bedömer att det är uppenbart att varken enskilda eller allmänna intressen skadas av åtgärderna (se 11 kap. 12 § miljöbalken). Bolaget bör redogöra för om prövning enligt 11 kap. miljöbalken är aktuellt.</p>	<p>I MKB redogör Sökanden för påverkan på natur- och kulturmiljö, vattenmiljö, infrastruktur etcetera.</p> <p>Sökanden har valt att söka koncession för Tillkommande alternativ 1 vid Hagby samt lösningsalternativ 4 vid Ensta.</p>

Naturvård

Tillkommande alternativ 1 är lämpligast ur naturvårdssynpunkt. Verksamheter eller åtgärder får inte vidtas inom ett biotopskyddsområde om det finns en risk för skada på naturmiljön. Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens i det enskilda fallet.

Lösningalternativ 1 och 2 vid Ensta medför att en ny ledning och kraftledningsgata måste anläggas genom en nyckelbiotop. Biotopförlusten innebär en stor negativ påverkan varför dessa alternativ är olämpliga ur naturvårdssynpunkt.

I planerad ledningssträckning finns flertalet områden med höga naturvärden och känsliga miljöer. Vid detaljplaneringen måste därför mycket stor hänsyn tas till att värden påverkas i så liten utsträckning som möjligt. Kommer värden ändå att påverkas ska det tydligt framgå och motiveras varför ledningen måste läggas inom ett sådant område samt vilka kompensationsåtgärder som kan utföras för att ersätta värden som går förlorade.

Aktuellt område ingår i en grön kil. Gröna kilar är sammanhängande grönområden av vikt för såväl den biologiska mångfalden som tätortsnära rekreation samtidigt som de skapar viktiga ekologiska samband. De gröna kilarna utgörs av kilområden, gröna värdekärnor och svaga, gröna samband. Vattenfall behöver utreda de planerade åtgärdernas påverkan på grönstrukturen.

Riksintresse för kulturmiljövården

Tillkommande alternativ 1 och 2 bedöms av Länsstyrelsen inte riskera medföra påtaglig skada på riksintresset som berörs. Det saknas en analys av sträckningarnas påverkan på upplevelsen av riksintresset.

Förorenade områden

Vid markarbeten, rivning av stolpar etcetera på sträckor som passerar Hagby avfallsanläggning ska risken för att föroreningar påträffas och eventuellt sprids utredas. Om föroreningar påträffas vid markarbeten ska tillsynsmyndigheten kontaktas. Eventuella utredningar och åtgärder ska ske i samband med tillsynsmyndighet.

Sökanden har låtit genomföra en översiktlig miljöteknisk markundersökning vid planerade stolpplatser vid Hagby ÅVC. Resultat och skyddsåtgärder finns beskrivet i MKB:n.

Svämplan

Alla alternativ ligger inom svämplan. Detta kan behöva beaktas gällande placering av stolpar, både utifrån över-svämningrisk men också med hänsyn till de marktekniska egenskaperna.

Sökanden avser att beakta Länsstyrelsens information om svämplan.

3.1.1.2 Täby kommun

Skriftligt yttrande från kommunen inkom den 3 april 2020 och redovisas i helhet i bilaga 4.

Tabell 11. sammanfattning av inkomna synpunkter från kommunen samt Sökandens bemötande.

Kommunens synpunkter	Kommentarer
<p>Kommunen förordar tillkommande alternativ 1 över Hagby samt lösningsalternativ 4 för Ensta.</p> <p>Alternativet vid Hagby förordas då dragningen ligger intill Svenska kraftnäts existerande ledning vilket gör att ledningsgatorna ligger på samma ställe, därmed störs landskapsbilden mindre.</p> <p>Alternativet vid Ensta förordas då dragningen innebär minst kvarvarande skogsgator. Alternativet ger minst inverkan på platsens naturvärden och innebär två opåverkade nyckelbiotoper samt att en berörs måttligt. Framtida ledningsgator kommer även att minimeras då de nya ledningarna ligger direkt bredvid varandra.</p> <p>För de alternativ som kommunen förordar ses inga ekonomiska konsekvenser för Täby.</p>	<p>Sökanden har valt att söka koncession för Tillkommande alternativ 1 vid Hagby samt lösningsalternativ 4 vid Ensta.</p>

3.1.2 Övriga myndigheter

Myndigheter som inbjöds till samråd var samma som i det tidigare samrådet, se Tabell 5 ovan. Inkomna synpunkter framgår i Tabell 12, och redovisas i sin helhet i Bilaga 4.

Tabell 12. Sammanfattning av inkomna synpunkter från övriga myndigheter samt Sökandens bemötande.

Myndighet	Synpunkter	Kommentarer
Luftfartsverket (LFV) (Inkom 2020-03-23)	<p>I remissvaret har LFV inte analyserat konsekvenser för flygvägar till och från flygplatser samt om CNS-utrustning ägd av flygplats kan riskera att bli påverkad. Kontakta alltid berörda flygplatser.</p> <p>LFV meddelar att de, i egenskap av sakägare för CNS-utrustning, inte har något att erinra. Dock vill LFV att ledningar som skall spänningshöjas inspekteras med avseende på spruckna och trasiga isolatorer då ledningarna går nära skyddsområdet för en av LFV:s CNS-utrustningar och spruckna eller trasiga isolatorer kan ge gnistgap som förorsakar elektromagnetisk störning på LFVs utrustning.</p>	<p>Sökanden noterar yttrandet och kommer i samband med spänningshöjningen att genomföra inspektioner av de befintliga ledningsdelarna som behålls.</p> <p>Berörda flygplatser bjöds in till samrådet. Se Swedavias svar nedan.</p>
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) (inkom 2020-03-04)	MSB har inget att invända mot ombyggnationen sträckan Hagby-Ensta-Arninge.	-
Trafikförvaltningen Region Stockholm (Inkom 2020-03-23)	<p>Trafikförvaltningen kan av den kompletterande samrådshandlingen inte se att åtgärden innebär någon förändring i förhållande till AB SL:s fastigheter. Det innebär att det Trafikförvaltningen framförde i föregående samråd fortfarande kvarstår. Trafikförvaltningen uppmanar Sökanden att snarast inkomma med nödvändig blankett för anmälan av aktiviteter som påverkar kollektivtrafiken för att</p>	<p>Sökanden kommer att inkomma med aktuell blankett och avtal kommer att tecknas med Trafikförvaltningen.</p> <p>Trafikförvaltningen kommer att kontaktas i samband med detaljprojekteringen av ledningen.</p> <p>SL:s föreskrifter kommer att följas i största möjliga mån. Sökanden kommer att kontakta SL i samband med detalj-</p>

	påbörja hantering av frågan om korsning med Roslagsbanan samt framtagande av ledningskorsningsavtal.	projekteringen för att säkerställa att så sker.
Svenska Kraftnät (Svk) (Inkom 2020-03-16)	Svenska kraftnät har inget att tillägga angående det kompletterande samrådet.	-
Försvarsmakten (Inkom 2020-03-24)	Försvarsmakten har inget att erinra i ärendet.	-
Skogsstyrelsen (Inkom 2020-03-23)	Skogsstyrelsen har inget att erinra i ärendet. Synpunkter lämnas på begäran till Länsstyrelsen om det efterfrågas.	-
Trafikverket (Inkom 2020-04-06)	<p>Trafikverket förordar tillkommande alternativ 1 och tillkommande alternativ 2 framför tidigare samrått alternativ. Båda tillkomna alternativ utgör en betydligt mindre risk för olägenheter för väganläggning ur trafiksäkerhetssynpunkt.</p> <p>Gällande utredningsområdet öster om Roslagsbanan tar Trafikverket inte ställning till de alternativa lösningsförslagen.</p> <p>Trafikverket förutsätter att det planerade arbetet utförs i enlighet med föreskrifterna i ELSÄK-FS 2008:1 och SS-EN 50341-2 och att säkerhetsavstånden till berörda statliga vägar och vägbelysningsstolpar är uppfyllda för den högre spänningen.</p>	<p>Sökanden har valt att söka koncession för Tillkommande alternativ 1 vid Hagby.</p> <p>Trafikverket kommer att kontaktas inför detaljprojektering av ledningarna.</p> <p>Trafikverkets föreskrifter kommer att följas.</p>

3.2 Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare

Inbjudan till skriftligt kompletterande samråd, inklusive samrådsunderlag, skickades till samma organisationer, föreningar och verksamhetsutövare som i det tidigare samrådet, se Tabell 7 ovan. Fullständigt samrådsunderlag återfinns i Bilaga 3b.

Tabell 13. Sammanfattning av inkomna synpunkter från organisationer, föreningar och verksamhetsutövare samt Sökandens bemötande.

Organisation, förening, verksamhetsutövare	Synpunkter	Kommentarer
Swedavia Arlanda (Inkom 2020-03-03)	Swedavia Arlanda har inget att erinra utan hänvisar till tidigare yttrande.	-
Täby Föreningsråd (Inkom 2020-03-26)	<p>Täby Föreningsråd konstaterar att de nya alternativen till kraftledningsdragningarna, väster och söder om Hagby återvinning och deponi, ligger helt i linje med de tidigare framförda synpunkterna.</p> <p>Föreningen förespråkar nu alternativ 1 som dels kan utnyttja befintliga kraftledningsgator och som inte skapar en ny gata enligt det tidigare alternativet norr och öster om Hagby anläggningen.</p> <p>Vad beträffar anknytningen till ställverket vid Ensta/Myrängen förespråkar föreningen alternativ 4 där fram och återledning kan ske i gemensam kraftledningsgata, kanske till och med i gemensamma stolpar.</p> <p>Föreningen vill fortsatt starkt framföra att nödvändig utbyggnad av kraftnäten inom Täby bör och skall ske i befintliga kraftledningssträckningar.</p> <p>Anknytningen till Ensta/Myrängen bör ske i gemensam gata för fram- och återledning, allt för att minimera kraftledningsytan i skogsområdet.</p>	Sökanden har valt att söka koncession för Tillkommande alternativ 1 vid Hagby samt lösningsalternativ 4 vid Ensta.

	<p>I övrigt hänvisar föreningen till sina tidigare framförda synpunkter.</p>	
<p>Naturskyddsföreningen Täby (Inkom 20-03-13)</p>	<p>Täby naturskyddsförening förordar alternativ 1 på sträckan Station Hagby-Skålhamravägen. Alternativet stödjer tidigare yttrande angående att behålla så mycket som möjligt av befintliga kraftledningsgator för att skona naturmiljön och jordbruk.</p> <p>På sträckan fram till Ensta förordar TNF lösningsalternativ 4 i bilaga 6, då markbehovet blir mindre än dagsläget samt påverkar färre antal nyckelbiotoper.</p>	<p>Sökanden har valt att söka koncession för Tillkommande alternativ 1 vid Hagby samt lösningsalternativ 4 vid Ensta.</p>
<p>Söderhalls renhållningsverk AB (SÖRAB) (Inkom 2020-03-24)</p>	<p>SÖRAB motsätter de båda tillkommande alternativen vid Hagby då dessa inskränker möjligheten att fullt utnyttja anläggningens yta. SÖRAB förordar ledningsdragning utanför den aktiva ytan på Hagby Återvinning. Av hittills redovisade förslag vidhåller SÖRAB anförandet i tidigare yttrande, där röd ledningsdragning ses som bäst alternativ (kommentar: tidigare samrätt alternativ).</p> <p>SÖRAB anser att de båda tillkommande alternativen vid Hagby fortsatt innebär ledningsdragning över den aktiva anläggningsytan på Hagby. De saknar redovisning över skyddsavstående som ska hållas till ledningen och kan därmed inte beskriva konsekvenserna av förslaget.</p> <p>SÖRAB har identifierat sannolika konsekvenser av förslaget. Det medför stora ekonomiska konsekvenser för både ombyggnadskostnader samt förlorade hyres-</p>	<p>Sökanden har haft dialog med SÖRAB i syfte att utreda påverkan av de tillkommande sträckningarna vid Hagby.</p> <p>Detaljprojektering har genomförts avseende sträckningen över Hagby ÅVC. Sträckningen har godkänts av SÖRAB.</p>

	<p>intäkter. En annan konsekvens blir även fortsatta mellanlagringar på Löt. SÖRAB ser en fördel, att korsande trafik under ledningen undviks.</p> <p>Transportmöjligheterna som finns är dåliga med nuvarande ledning vilket leder till onödiga transporter vilket även det medför höga kostnader.</p> <p>SÖRAB förespråkar att få bort ledningsgatan på grund av den stora arbetsmiljörisken samt även ur ett miljö- och trafikperspektiv.</p> <p>SÖRAB framför även att anläggningen är viktig för hela Stockholmsregionen, för utveckling och utbyggnad.</p>	
Telia Elskyddsärenden (Telia) (Inkom 2020-03-24)	<p>Telia önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningarna i nuvarande läge. Telia vill i god tid innan drifttagande av ledningarna utföra markpotentialmätningar. Elskyddsärenden har inga ytterligare synpunkter. Hänvisar igen till tidigare synpunkt.</p>	<p>Sökanden kommer att kontakta Telia Elskyddsärenden inför byggnationen av ledningarna.</p>
E.ON Energidistribution AB (E.ON) (Inkom 2020-03-24)	<p>Den föreslagna förändringen kan innebära att delar av den nya sträckningen hamnar inom E.ON:s områdeskoncession 2252 AF. Som framförts i tidigare yttrande är det viktigt att Sökanden i ett tidigt skede kontaktar E.ON så att de tillsammans kan utreda vilka åtgärder som är nödvändiga att vidta, för det fall E.ON:s befintliga anläggningar påverkas av den justerade sträckningen.</p>	<p>Sökanden noterar yttrandet och kommer att kontakta E.ON inför detaljprojekteringen.</p>
Norrvatten (Inkom 2020-03-05)	<p>Norrvatten meddelar att de inväntar att inkomma med yttrande tills dess</p>	<p>Sökanden noterar yttrandet och avser kontakta Norr-</p>

	att Sökanden har återkommit med nytt ledningskollsärende för vilken dragning det blir och få nya instruktioner på hur ärendet ska hanteras.	vatten inför detaljprojekteringen av ledningen.
--	---	---

3.3 Enskilda särskilt berörda

Inbjudan till skriftligt kompletterande samråd skickades per brev den 5 februari 2020 till samtliga fastighetsägare samt delägare av samfälligheter inom 100 meter från de aktuella ledningssträckningarna. Utöver ägare inom 100 meter så togs även fastighetsägare som kunde anses bli berörda med i samrådet.

Samrådsbrevet återfinns i Bilaga 3a. I brevet fanns information om möjligheten att beställa fullständigt samrådsunderlag per post eller e-post samt möjligheten att ladda ner detta dokument på Vattenfall Eldistributions hemsida. I samrådsutskicket uppmanades fastighetsägare och övriga berörda att informera om eventuella arrendatorer och nyttjanderättshavare som kunde komma att beröras av den nya ledningen.

Tabell 14. Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Sökandens bemötande.

Nr i Bilaga 4	Synpunkter	Kommentarer
1.	Två markägare meddelar att de accepterar Lösningalternativ 3 för Ensta. De anser att övriga alternativ är för nära inpå djur och människor.	Sökanden har valt att söka koncession för lösningsalternativ 4 vid Ensta. Detta alternativ bedöms, efter genomfört kompletterande samråd, medföra minst miljöpåverkan av de fyra alternativen.
2.	Fastighetsägaren har inkommit med yttrande att tillkommande alternativ vid Hagby är mycket bättre. Fastighetsägaren har svårt att orientera sig var i verkligheten de här kraftledningarna skall gå. Men att dra ledningen direkt utanför ÅVC:n utmed staketet på västra sidan skulle minska nya ingrepp i naturen.	Sökanden har valt att söka koncession för Tillkommande alternativ 1 vid Hagby.

<p>3.</p>	<p>Fastighetsägaren uttrycker tacksamhet för den initiala lyhördheten. De förordar i första hand tillkommande alternativ 1 då marken till stor del redan är exploaterad, följer befintlig dragning samt medför minst påverkan på människor-, djur-, kultur- och naturvärden.</p> <p>Tillkommande alternativ 2 anser de inte påverkar djur-, kultur-, och naturvärden men däremot att det har en större påverkan på bebyggelse och promenadstråk i Hagby Ekopark. Detta alternativ ses som ett gott andrahandsalternativ.</p> <p>Fastighetsägaren vill tydliggöra att de förordar Tillkommande alternativ 1, i andrahand är Tillkommande alternativ 2 fullt acceptabelt. I tredje hand önskar de enligt tidigare synpunkt att huvudledningen viker av före Fortet Froden och hållristningarna, i en brantare linje ner mot befintlig ledning vid Norrortsleden. De framför även igen att den Sökande ska ta i beaktande risken för rovfåglar med de högre stolparna, och där det är möjligt, välja de lägre stolparna som innebär mindre risk.</p> <p>Fastighetsägarna önskar fortfarande få besked om det inte är aktuellt med det initialt föreslagna sekundära "blå" förslaget, där kraftledningen skulle dras i linje med tomtgränsen. I det förslaget upplever de att försiktighetsprincipen inte tagits i beaktande.</p>	<p>Sökanden noterar yttrandet. Sökanden har valt att söka koncession för det alternativ som i samrådet benämndes Tillkommande alternativ 1, såsom fastighetsägaren förordar.</p> <p>Det initiala sekundära blå alternativet är förkastat då det visat sig möjligt att spänningshöja ledningarna i befintlig sträckning vid Litsby.</p>
-----------	---	--

<p>4.</p>	<p>Fastighetsägare i en samfällighet har gått samman och samlat ihop 23 namnteckningar. Fastighetsägarna önskar i förstahand alternativ 1 vid Ensta. I andrahand kan de godta alternativ 2 medan både alternativ 3 och 4 anses helt oacceptabla i och med den ökade spänningen i ledningarna och exponeringen av magnetfält för de boende.</p> <p>Fastighetsägarna anser att de permanent boende i nära anslutning till en kraftledning borde ha större påverkan än allmänna naturvärden, strövområden eller andra fritidsaktiviteter. Fastighetsägarna har själva gjort mätningar med hjälp av skalenliga kartor från Lantmäteriet, där de mätt avstånden mellan den tänkta ledningen och husen. Tio hus i samfälligheten har kortare avstånd än 100 meter både med nuvarande kraftledning samt med ny ledningsdragning enligt alternativ 3 och 4. Enligt nuvarande dragning har en fastighet 15 meter från 70 kV ledningen till tomtgränsen och 30 meter till huset. De refererar till rekommendationer på spänning och magnetfält från bland annat Boverket om 100 meter.</p> <p>De vill även framhäva att det är en majoritet av barnfamiljer som bor i området, de hänvisar till Strålsäkerhetsmyndigheten och den vetenskapligt grundade misstanken om att magnetfälten från kraftledningar kan orsaka barnleukemi. På 8 år har det konstaterats fyra fall (20% av hushållen) av cancer på gatan, två med dödlig utgång. Fastighetsägarna anser att det inte går att utesluta ett samband med närheten till kraftledningar med höga magnet-</p>	<p>Sökanden har kontaktat fastighetsägarna för att informera om påverkan av aktuellt projekt.</p> <p>Sökanden har valt att söka koncession för lösningsalternativ 4 vid Ensta. Detta alternativ bedöms, efter genomfört kompletterande samråd, medföra minst miljöpåverkan av de fyra alternativen.</p> <p>Sökanden vill betona att gällande lösningsalternativ 4 vid Ensta raseras befintlig ledning och en ny ledning tillkommer på andra sidan vägen och befintliga lokalnätledningar. Den nya ledningen har högre spänning men planeras att uppföras på ett betydligt längre avstånd från de aktuella fastigheterna, det närmaste bostadshuset vid aktuella passage kommer att ligga ca 90 meter från den nya ledningen. Magnetfältsnivåer redovisas i MKB:n.</p>
-----------	---	---

	<p>fält. Med en spänningshöjning skulle deras oro och osäkerhet öka avsevärt.</p> <p>Fastighetsägarna framhäver även att värdet på fastigheterna kan minska och försämrans i och med utökade kraftledningar och förhöjd spänning nära husen. Det finns även visuella aspekter med förslagen där hälften av husen har uteplatser som vetter mot kraftledningarna och minst tre av husen har utsikt från vardagsrummet mot kraftledningsstolpe som i både förslag 3 och 4 kommer placeras på ungefär liknande ställe.</p>	
<p>5.</p>	<p>Fastighetsägaren motsätter sig ny/ombyggnation av kraftledningar över/i anslutning till fastigheten. Fastigheten bedriver professionell verksamhet med trav- och ridhästar för totalt ca 100 hästar uppdelat på tre företag. Fastighetsägaren hävdar att arbetet skulle inskränka/förhindra pågående verksamhet. De har tidigare negativ erfarenhet från liknande situation och de anser att det inte är rimligt att behöva genomgå en liknande process igen. De motsätter sig även luftburna ledningar på fastigheten samt i direkt anslutning till hästarnas utevistelse och träningsbanor då de på grund av spänningar kan ha en negativ påverkan på hästarnas välmående.</p>	<p>Sökanden har valt att söka koncession för Tillkommande alternativ 1 vid Hagby. Alternativet berör fastighetsägarens mark men de planerade ledningarna samlokaliseras med befintlig ledning.</p> <p>Den tidigare erfarenheten markägaren syftar på avser Svenska kraftnäts ledning som sträcker sig över fastigheten. Aktuell projekt avser ledningar på lägre spänning vilka inte medför lika omfattande byggnationsarbeten. Sökanden strävar efter att ha en god dialog med alla direkt berörda fastighetsägare både inför och under byggnationen av ledningen för att på så sätt minimera påverkan på fastigheternas verksamheter.</p>

3.4 Allmänhet

Allmänheten har inbjudits till samråd via annons i Mitti Täby, Mitti Upplands Väsby, Mitti Södra Roslagen, Åkersbergakanalen, Täby Direkt samt Väsby Direkt. Information om ärendet inklusive samrådsunderlag har även funnits tillgängligt på Sökandens hemsida.

Inga yttranden har inkommit från allmänheten.

2021-03-02

2021-100814-0001